

Inhoudsopgave

5.1 INLEIDING	3
5.1.2 EEN GEESTELIJKE REALITEIT	3
5.2 WAT GOD AL VOOR ONS DOET	4
5.3 WAT MOETEN WE ZELF DOEN?	4
AD 3. WE NEMEN DE JUISTE GEESTELIJKE HOUDING AAN	5
<i>Waarschuwingen</i>	6
AD 8. WE BLIJVEN ONS BEWUST VAN DE POSITIE EN TOEKOMST VAN SATAN	7
5.4 WAPENRUSTING	8
5.4.1 GORDEL VAN DE WAARHEID	8
<i>Wat zegt Gods Woord over ‘waarheid’?</i>	8
5.4.2 BORSTHARNAS VAN DE GERECHTIGHEID/RECHTVAARDIGHEID	9
5.4.3 SANDALEN VAN HET EVANGELIE VAN DE VREDE	10
5.4.4 SCHILD VAN GELOOF	11
<i>Geloof dat je hebt</i>	11
<i>Hoe doof je de brandende pijlen?</i>	11
5.4.5 HELM VAN DE ZALIGHEID (HELM DES HEILS)	12
5.4.6 ZWAARD DES GEESTES.....	12
5.4.7 HET GEBED.....	14
5.5 DE VRUCHT(EN) VAN DE GEEST ALS WAPEN	15
<i>Vrucht van de Geest toont het karakter van Jezus</i>	15
5.5.1 LIEFDE, DE BASIS VAN ALLES.....	16
<i>Liefde kunnen aannemen</i>	16
<i>Betekenis van Gods liefde</i>	17
<i>Volmaakte liefde sluit angst uit</i>	17
5.5.2 BLIJDSCAP	17
5.5.3 VREDE (VRIJHEID).....	18
<i>Twee lagen vrijheid (en vrede)</i>	18
<i>Vrede en veiligheid</i>	19
5.5.4 GEDULD	19
5.5.5 VRIENDELIJKHEID/GOEDHEID	20
<i>God is onze bron om vriendelijkheid en goedheid te kunnen tonen</i>	20
5.5.6 GELOOF.....	21
<i>Geloof, verschillende betekenissen</i>	21
<i>De ‘gave-van-geloof’</i>	22
<i>Geloof als vrucht van de Geest</i>	22
<i>Geloof als krachtig overwinningswapen</i>	23
<i>Groeien in geloof</i>	23
5.5.7 ZACHTMOEDIGHEID.....	24
<i>Nederigheid nader beschouwd</i>	24
<i>Groeien in nederigheid</i>	25
5.5.8 ZELFBEHEERSING.....	25
5.5.9 GERECHTIGHEID (RECHTVAARDIGHEID)	26
<i>Betekenenissen van gerechtigheid (rechtvaardigheid)</i>	26
<i>Gerechtigheid als wapenrusting én vrucht van de Geest</i>	26
<i>Rechtvaardigheid (gerechtigheid) in onze levenswandel</i>	27
5.5.10 WAARHEID	28
<i>Wat is Waarheid?</i>	28
<i>De waarheid maakt vrij!</i>	29

Waarheid als vrucht-van-de-Geest.....29

GERAADPLEEGDE BRONNEN 29

5. Geestelijke wapenrusting

5.1 Inleiding

De wereld lijkt er niet beter op te worden; steeds vaker merken we dat satan actief is, als een hongerige leeuw die op zoek is naar prooi. Hij weet dat zijn einde nabij is. Juist daarom is het thema van de geestelijke wapenrusting voor ons als gelovigen actueler dan ooit. Hoewel Jezus satan al heeft overwonnen, bevinden ook wij ons nog altijd in een geestelijke strijd waarin we als Zijn kinderen en als gemeente ook zelf een rol te vervullen hebben.

We kunnen de principes van de wapenrusting alleen goed begrijpen en toepassen als we weten waar we staan en wat onze positie is. Daar gaan we dus ook naar kijken. Hoe meer ik me in dit onderwerp verdiep hoe duidelijker me de ernst ervan wordt maar ook dat het een serieus, maar zeker geen somber onderwerp is, juist omdat we onze geestelijke strijd strijden vanuit een overwinningspositie tegenover een overwonnen vijand.

Wat kunnen we over die positie zeggen?

Om te beginnen: we staan we er niet alleen voor en we mogen vertrouwen op God. Sterker nog: in de geestelijke strijd voor jezelf of voor een ander, komt het aan op je vertrouwen op God.

Deuteronomium 20:4 zegt hierover iets fantastisch: God gaat met ons mee in de strijd: (...) *want de HEERE, uw God, trekt met u mee om voor u te strijden tegen uw vijanden en u te verlossen.* **Deuteronomium 31:8** zegt zelfs dat de Heere voor ons uitgaat: *De HEERE nu is het Die voor u uitgaat. Hij zal met u zijn. Hij zal u niet loslaten en u niet verlaten. Wees niet bevreesd en wees niet ontsteld.*

Zie ook **Romeinen 8:31-39**

God gaat ons voor in de strijd. Dat betekent dat wij al strijdend *achter* Hem aankomen. Bedenk echter dat de focus in de geestelijke strijd, hoe gek dat misschien klinkt, nooit op de vijand is. Dat wil hij graag, want dat leidt ons af. We zouden dan de eerste slag al verloren hebben. De focus ligt nog minder op jou. De enige manier om in geestelijke strijd te overwinnen is om de focus op Jezus te hebben!

5.1.2 Een geestelijke realiteit

De realiteit is dat de wereld in **Genesis 3:15** in handen is gegeven van satan, samen met een derde van de engelen, die we 'gevallen engelen' of 'demonen' noemen. Johannes stelt vast: *Wij weten dat wij uit God zijn en dat de hele wereld in het boze ligt* **1 Johannes 5:19**.

De hele wereld ligt in het boze. Met andere woorden: satan regeert over de aarde. We kunnen er niet onderuit, het is een keiharde realiteit, althans, zo lang het nog duurt. Want als Jezus straks terugkomt op de wolken wordt de macht van satan gebroken, wordt hij door een engel gebonden in de afgrond geworpen en zit Jezus op de troon van Zijn duizendjarig Koninkrijk.

Satan en zijn gevallen engelen zullen we uitvoerig bestuderen, want dat helpt ons bij onze verdediging. Om dezelfde redenen bestuderen we dus ook de 'goede engelen'. De Bijbel geeft ons heel veel informatie over wezens in de hemelse gewesten, en dat is natuurlijk niet zonder reden. Mijn indruk is echter dat in de meeste kerken hier

marginaal aandacht aan wordt besteed, waardoor de verdediging verzwakt is geraakt.

Voordat we de metafoor van de geestelijke wapenrusting induiken, moet je weten dat wanneer jij er alleen nog maar aan denkt om te strijden, om weerstand te bieden aan de boze en om je wapenrusting te gaan gebruiken, God voor jou al aan het strijden is. Sterker nog, Hij beschermt je, zelfs als je er nog geen weet van hebt. We gaan later zien dat we in de geestelijke strijd ook een eigen verantwoordelijkheid hebben.

Paulus reikt ons in [Efeze 6](#) de bekende metafoor aan van een **wapenrusting** die we niet alleen moeten aantrekken, maar ook gebruiken en overigens nooit meer uittrekken. Ik hoop ook duidelijk te maken dat de strijd aangaan zonder **de vrucht van de Geest** geen zin heeft. De 'vrucht van de Geest' wordt ook omschreven als het krachtigste wapen in de geestelijke strijd.

5.2 Wat God al voor ons doet

In het overzicht hieronder geef ik een korte samenvatting over wat God al voor ons doet in de geestelijke strijd, nog voordat wij ons van de strijd bewust zijn:

1.	God beschermt en bewaart ons door aan satan beperkingen op te leggen. En de Heilige Geest, als "Weerhouder", voorkomt dat de antichrist zich kan manifesteren totdat de gemeente wordt weggenomen 2 Thessalonicenzen. 2:6-7 .
2.	Jezus én de Heilige Geest bidden en pleiten voor ons het klokje rond. De Geest ondersteunt ons door gebeden uit te spreken die in overeenstemming zijn met Gods wil Romeinen 8:26-27 , Hebreeën 7:25
3.	God verleent ons Zijn kracht. We strijden niet met een geest van vreesachtigheid, maar van kracht, liefde en bezonnenheid. 2 Timotheüs1:7

Lees ook [Job 1 en 2](#), waar je kunt lezen dat God satan directe beperkingen opwerpt. Een van de dingen waar we op zijn zachtst gezegd blij mee mogen zijn, is dat God nu al dingen doet om ons te verdedigen tegen satan. Als satan zijn zin kreeg, zou hij onze Bijbelstudie niet eens laten plaatsvinden. Voordat jij in een geestelijke strijd verwickeld raakt, is God dus al voor je aan het werk.

5.3 Wat moeten we zelf doen?

Je moet weten hoe het slagveld eruit ziet als je de strijd aangaat. Een strijd die voor ons als gelovigen gekenmerkt wordt door 'verdedigen'. Er zijn mensen die offensief de strijd aangaan en zelfs bidden voor de bekering van satan. Dat heeft geen zin. Wij staan op eigen grond en willen de invloeden van satan, ons vlees en de wereld buiten de deur houden of zetten. En ja, daar heb je de wapenrusting voor nodig. En laat satan maar aan Jezus over, want zelfs Michaël ging die strijd niet aan:

[Judas 1:9](#) *Michaël, de aartsengel, echter durfde, toen hij met de duivel redetwistte en een woordenwisseling had over het lichaam van Mozes, geen lasterlijk oordeel tegen hem uitbrengen, maar zei: Moge de Heere u straffen..*

Als Zijn kinderen zijn we dus omgeven door Zijn kracht, en Hij stelt ons die kracht ter beschikking en bidt en pleit Hij voor ons 24/7. Ondertussen beschermt Hij ons op alle denkbare manieren, dienen Zijn machtige heerlijke engelen ons en houdt Hij de antichrist op afstand (door de Heilige Geest die in de gemeente woont) tot aan het moment dat de Grote Verdrukking begint. Want dan worden we in een oogwenk opgenomen, Hem tegemoet, omdat God ons bewaart voor Zijn toorn.

Tot die tijd hebben we te maken met de toorn van satan, van de ongelovigen en van de wereld. Maar na de Opname van de gemeente zal Gods toorn over de aarde, in alle hevigheid losbarsten, waarbij satan alle ruimte krijgt om - onder Gods regie - zijn verwoestend werk te doen. Dat duurt zeven jaar lang, tot Christus met Zijn (weder)komst Zijn voeten op de Olijfberg zal zetten en het Duizendjarig Vrederijk begint. Satan is dan geboeid door een engel afgevoerd naar de afgrond. Duizend jaar later zal God satan uit die afgrond vrijlaten en satan nog een laatste keer gebruiken om met de zondige natuur van ongelovigen, die zich in een laatste opstand zal manifesteren, in één klap met vuur uit de hemel, af te rekenen **Openbaring 20:9**. Hierna wordt satan definitief in de 'poel van vuur geworpen (waar het Beest en de Antichrist dan al duizend jaar verblijven).

En dan is het hoog tijd om te kijken naar wat we **zelf** moeten doen. Hoewel God voortdurend bezig is om ons te beschermen te midden van geestelijke strijd, betekent dit niet dat ik niets hoeft te doen. Het is niet de bedoeling dat ik mijn armen over elkaar doe, onder het motto van "God doet Zijn werk en ik ondertussen mijn eigen gang ga". Dat is niet wat de Bijbel ons leert. De Bijbel leert juist dat ons eigen gedrag invloed heeft en de deur opent – of juist sluit - voor invloeden van de boze. Daarom is het belangrijk dat we zelf actief handelen. Lees eerst het overzicht en zoek de aangegeven Bijbelteksten erbij:

1.	We verdedigen met een <i>actieve</i> houding vanaf eigen vaste grond Jakobus 4:7
2.	We verdedigen ons vanuit een overwinningspositie Lukas 10:19
3.	We nemen de juiste geestelijke houding aan (waarschuwing!) Zacharia 4:6
4.	We nemen een afkerige houding aan tegen de zonde Romeinen 6:12
5.	We geven geen voeding aan het vlees, de 'oude Adam' Efeze 4:26-27
6.	We vertrouwen op de Geest 1 Johannes 4:4
7.	We weerstaan de boze Jakobus 4:7; 1 Petrus 5:8-9; Efeze 6:13
8.	We zijn ons bewust van de positie en de toekomst van satan Openbaring
9.	We trekken de (volledige) wapenrusting aan Efeze 6:10-20

Ad 3. We nemen de juiste geestelijke houding aan

Je kunt voor de situatie worden geplaatst dat er bij iemand sprake is van gebondenheid. Dan is het goed te weten dat de Bijbel ons leert dat er vier manieren zijn waarop iemand gebonden kan zijn (overzicht uit: 'Kan een christen gebonden zijn'; Wilkin van de Kamp; Crosslight):

1. Gebonden door de macht van de zonde.

De zondaar **verbergt** zijn zonden, maar de rechtvaardige **belijdt** zijn zonden, Zonde is een geestelijk probleem, daarom moest het op een geestelijke manier opgelost worden.

Johannes 8:34 (...) *leder die de zonde doet, is een slaaf van de zonde.*

2. Gebonden door de leugen

Hoewel wij een nieuw hart en een nieuwe geest hebben gekregen, betekent dit niet dat ons denken automatisch is vernieuwd. We hebben dan ook de opdracht om te werken aan het vernieuwen van ons denken. Dat zal je leven veranderen: Gedachten worden je woorden. Woorden worden je daden. Daden worden je gewoontes. Gewoontes worden je karakter. Karakter bepaalt je bestemming. Geestelijke strijd wordt gestreden in het denken.

Johannes 8:32 en u zult de waarheid kennen, en de waarheid zal u vrijmaken.

3. Gebonden door emotionele banden

Banden die we met anderen aangaan worden ook wel 'zielsbanden' genoemd. Via deze banden kan een emotionele of geestelijke overdracht plaatsvinden omdat onze zielen met elkaar verbonden zijn. In gezonde relaties is de *liefde* bepalend. Als een relatie gebaseerd is op angst, dan verandert emotionele *verbondenheid* in emotionele *gebondenheid*. Bijvoorbeeld angst om niet geliefd te zijn, om afgewezen te worden, dat mensen boos op je worden.

Mattheüs 18:34 En zijn heer, boos als hij was, gaf hem aan de pijnigers over, totdat hij alles wat hij hem schuldig was, betaald zou hebben.

4. Gebonden door demonische banden

Door occulte, onreine en andere zondige relaties kunnen demonische bindingen in ons leven ontstaan.

Lukas 13:16 En moest dan deze vrouw, die een dochter van Abraham is en die de satan, zie, nu achttien jaar gebonden had, niet losgemaakt worden van deze band op de dag van de sabbat?

Waarschuwingen

Als je voor iemand bidt voor bevrijding van gebondenheid neem dan onderstaande waarschuwingen in acht:

1^e **Gebruik geestelijke autoriteit niet los van onderwerping aan God, want 'gezag' werkt alleen wanneer iemand onder het gezag van Jezus leeft:**

Jakobus 4:7 Onderwerp u dan aan God. Bied weerstand aan de duivel en hij zal van u wegvlugten.

2^e **Wees nederig en waakzaam in geestelijke strijd.** We worden gewaarschuwd voor **overmoed** in geestelijke strijd, zeker bij mensen die weinig ervaring hebben. Geestelijke strijd moet altijd gebeuren in **afhankelijkheid van de Heilige Geest**, niet vanuit emotie of strijdlust.

Zacharia 4:6 Daarop antwoordde Hij en zei tegen mij: (...) Niet door kracht en niet door geweld, maar door Mijn Geest, zegt de HEERE van de legermachten.

3^e Niet handelen **vanuit frustratie, woede of menselijke emotie**. Dat geeft de vijand eerder ruimte dan dat het hem verjaagt.

2 Timotheüs 2:24–26 De dienaar van de Heere moet niet strijdlustig zijn, maar vriendelijk tegenover allen...

4^e Zorg voor geestelijke opruiming in je eigen leven

Voordat iemand geestelijke strijd voert namens een ander, *Zorg dan dat je eigen leven op orde is, zonder openstaande zonden, bitterheid of verborgen boosheid. Anders geef je de vijand een aanknopingspunt. Je ziet bij bevrijdingsteams dat ze voorafgaand aan een bevrijdingsgebed, bidden en vasten en zich verootmoedigen.* [*Geboren om Vrij te zijn*, Wilkin van de Kamp, Crosslight]

Na je bekering kun je in je proces van heiliging niets bereiken door simpelweg religieuze activiteiten toe te voegen, harder te werken of beter je best te doen. Dat is niet wat de Bijbel ons leert! Maar wat dan wel?

Efeze 6:10 geeft ons een belangrijk inzicht: *Verder, mijn broeders, word gesterkt in de Heere en in de kracht van Zijn macht.* Waar moeten we op vertrouwen? Niet op onze eigen inspanningen, maar op "de kracht van wie?..... Zijn macht!"

God vraagt ons nooit om het christelijk leven te leiden door eigen kracht. (In zo'n beetje alle andere Godsdiensten is dat juist gebruikelijk). In **Efeze 6:13** staat: *Daarom, neem de volledige wapenrusting van God op, zodat u in staat zult zijn om weerstand te bieden op de dag van het kwaad, en na alles gedaan te hebben, om standvastig te blijven.*

Dus:

Welke wapenrusting? → van God

Hoe helpt mij dat? → om weerstand te kunnen bieden als het er op aan komt

Waarom? → om standvastig te blijven

Zijn er voorwaarden? → ja, 1e de *volledige* wapenrusting aantrekken én 2e de wapenrusting daadwerkelijk inzetten (*na alles gedaan te hebben*)

Ad 8. We blijven ons bewust van de positie en toekomst van satan

Met een actieve houding verdedigen we vanaf een veilige basis. In Christus bevinden we ons in de hemelse gewesten, waardoor we in Zijn autoriteit mogen staan. Een geheiligd leven is daarbij onmisbaar.

Daartegenover staat de **positie van satan**. Zijn situatie is op zijn zachtst gezegd 'verre van gunstig', en hij doet er alles aan om dit te veranderen. We doen er goed aan zijn verliezende positie voor ogen te houden, waarbij we blijven schuilen bij God.

We moeten erkennen dat satan en demonen sterker zijn dan mensen, maar *Lieve kinderen, u bent uit God en u hebt hen overwonnen, want Hij Die in u is, is groter dan hij die in de wereld is 1 Johannes 4:4.*

De Schrift leert ons het volgende over de positie van satan: Wanneer Jezus terugkeert en Zijn Koninkrijk vestigt aan het einde van de verdrukkingperiode, dan, en alleen dan, zal satan volledig gebonden zijn. En nadat de duizend jaar zijn beloop hebben gehad, zoals wij eerder hebben bestudeerd, wordt satan (om pedagogische redenen) in de buurt gehouden (zie module satanologie). En dan zal satan uiteindelijk in de poel van vuur geworpen worden.

Satans nederlaag bestaat uit **zeven stappen**:

1. Eerst wordt hij uit de hemel als zijn oorspronkelijke verblijfplaats verdreven **Jesaja 14, Ezechiël 28.**
2. Dan is er de uitspraak die hem in Eden wordt gegeven dat er Eén komt, het Zaad van de vrouw - Jezus - Die zijn kop zal verbrijzelen **Genesis 3:15.**
3. Dan doet satan dingen die voor God regelrecht aanleiding zijn voor een wereldwijde zondvloed. Met de mensheid (behalve de familie Noach) worden ook de Nefilim (de reuzen) vernietigd **Genesis 6.**
4. Satan wordt vervolgens verslagen aan het kruis. Maar het is pas halverwege de periode van de Grote Verdrukking dat hij permanent de toegang tot de hemel verliest, omdat hij nog steeds naar de hemel kan gaan om te beschuldigen. Hij kan niet naar de hemel gaan om te aanbidden en te dienen, zoals hij ooit kon doen als een hooggeplaatste cherub. **Daniël 9:27, Mattheüs 24:15, Openbaring 12:7-7, 12-13**
5. Nadat de periode van verdrukking zijn beloop heeft gehad, zal Jezus Zijn Koninkrijk vestigen. **Daniël 7: 13-14, Mattheüs 24:29-30, Openbaring 11:15, 20:4.** Het koninkrijk van satan heeft dan helemaal afgedaan.

6. Dan, aan het begin van het Duizendjarig Koninkrijk, zal satan gebonden worden en in de afgrond gevangen gezet **Openbaring 20:1-4**.
7. En aan het einde van het Duizendjarig Koninkrijk, als hij wordt vrijgelaten en een opstand leidt (die slechts één uur duurt) zal hij in de 'poel des vuurs' geworpen worden (waar het beest en de antichrist al duizend jaar zijn **Openbaring 20:7-10**).

Het laatste stukje voor satan:

Gebeurtenis	Bijbeltekst	Uitleg
Einde Duizendjarig Rijk	Openbaring 20:7	Satan wordt nog één keer losgelaten
Laatste poging tot opstand	Openbaring 20:8-9	Hij misleidt de volken opnieuw (Gog en Magog)
Gods ingrijpen	Openbaring 20:9	Vuur vernietigt zijn leger in één klap
Definitief oordeel over satan	Openbaring 20:10	Satan wordt in de poel van vuur geworpen, de eeuwige straf

We leven tussen gebeurtenis **4** en gebeurtenis **5** in de toenemende nederlaag van satan, maar waarin hij steeds meer tekeer gaat. We moeten onder ogen zien dat we in een periode leven van satans hoogtijdagen, waarbij, Gode zij dank, God een haag van bescherming om ons heeft geplaatst, voorbede voor ons doet, enz. We leven bijna op het 'hoogtepunt' van satans kracht. Maar wij zijn onderweg naar

onze erfenis:

- Eeuwig leven **Titus 3:7**
- Hebben deel aan Gods Koninkrijk **Jakobus 2:5**
- Hemelse heerlijkheid **1 Petrus 5:1; Kol. 3:4**
- Regeren met Christus **Openbaring 20:6; 2 Tim. 2:12**
- God Zelf als ons erfdeel **Psalms 73:26; Openb. 21:3**

En straks bevrijden de 21 oordelen in het boek **Openbaring** (7 zegels, 7 trompetten, 7 schalen) de hele planeet uit de greep waaronder het is geweest (de satanische heerschappij) sinds de zondeval in Eden **Genesis 3**.

5.4 Wapenrusting

5.4.1 Gordel van de waarheid

De gordel van de waarheid is het fundament van onze verdediging. Het betekent standvastig staan in Gods Woord en wandelen in persoonlijke integriteit.

Wat zegt Gods Woord over 'waarheid'?

Efeze 6:14 *Houd dan stand, uw middel omgord met de waarheid, (...)*

De betekenis hier van het woord 'waarheid' *a-lētheia*, betekent letterlijk: 'niet verborgen' of 'niet vergeten', oftewel: **wat werkelijk is, wat onthuld is, de realiteit zoals die echt is**. Paulus heeft dit woord meerdere keren gebruikt:

Efeze 1:13 *In Hem bent ook u, nadat u het Woord van de waarheid, namelijk het Evangelie van uw zaligheid, gehoord hebt; in Hem bent u ook, toen u tot geloof kwam, verzegeld met de Heilige Geest van de belofte,*

Efeze 4:21 *als u Hem tenminste gehoord hebt en door Hem bent onderwezen, zoals de waarheid in Jezus is,*

Efeze 4:24 en u bekleedt met de nieuwe mens, die overeenkomstig het beeld van God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid. 25. Leg daarom de leugen af en spreek de **waarheid**, ieder tegen zijn naaste; wij zijn immers leden van elkaar.

Efeze 5:9 (...) want de vrucht van de Geest bestaat in alle goedheid en rechtvaardigheid en **waarheid** (...)

In **Johannes 17:17** zegt de Heere Jezus tegen de Vader: *'Heilig hen door Uw waarheid; Uw woord is de waarheid'*.

Ik realiseer me dat 'waarheid' een thema is waarover je nog veel uitgebreidere studie over kunt geven. Die gelegenheid hebben we nu niet.

5.4.2 Borstharnas van de gerechtigheid/rechtvaardigheid

Het 'Borstharnas van de gerechtigheid' is onze onderliggende bescherming, inclusief ons rechtschapen karakter én daden die voortkomen uit wie we zijn in Christus.

Het tweede onderdeel van de wapenrusting is het borstharnas-van-de-gerechtigheid. Van Abraham wordt getuigd dat hij God geloofde en dat het hem tot gerechtigheid werd gerekend. **Efeze 2:8** zegt dat allen die Christus als hun persoonlijke Verlosser hebben aangenomen, uit Zijn genade behouden zijn en door het geloof gerechtvaardigd. Nog eentje: In **Romeinen 3:23-24** zegt Paulus: *Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God, en worden om niet [gratis en zonder tegenprestatie] gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing in Christus Jezus.*

Kortom, we hebben door het offer van Jezus gerechtigheid gekregen, om niet, hartstikke gratis! En als je denkt dat je het door je 'goede werken' of voorbeeldig gedrag of je lieve karaktertje het misschien toch een beetje verdiend hebt, maak je een cruciale denkfout. Alle goede dingen krijgen we niet door werken, maar mogen we ontvangen door de genade die daaraan voorafgaat. Wat zich daaruit ontwikkeld eert God en dient je medemens. Je hebt goede mensen in de wereld die God niet dienen. Ook voor hen geldt dat ze zonder geloof niet gered zijn (zegt Paulus dus). Maar aan het eind van het Duizendjarig Rijk spreekt God recht vanaf Zijn witte troon en oordeelt hen overeenkomstig hun werken.

En nu worden we door Paulus aangespoord om dat borstharnas van gerechtigheid aan te trekken.

In **Efeziërs 6:14** staat: *Houd dan stand, uw middel omgord met de waarheid, en bekleed met het borstharnas van de gerechtigheid.*

1 Thessalonicenzen 5:8 *Maar laten wij, die van de dag zijn, nuchter zijn, bekleed met het borstharnas van geloof en liefde, en met de hoop op de zaligheid als helm.*

Je wilt niet zonder dit borstpantsers ten strijde trekken, want dat zou je kwetsbaar maken voor de vlammeende pijlen van de vijand.

Het begrip 'gerechtigheid' (dikaiosynē) heeft twee belangrijke betekenissen:

1. Ten eerste verwijst het naar de gerechtigheid (een zelfstandig naamwoord) die je ontvangt in Christus. Dit wordt weerspiegeld in de gordel van de waarheid.
2. Ten tweede verwijst het naar de gerechtigheid die je *nastreeft* (een werkwoord) in je dagelijks leven. Dit betekent dat je jouw status van rechtvaardigheid in Christus *in praktijk brengt* door een *rechtvaardige levenswandel* te leiden.

5.4.3 Sandalen van het Evangelie van de vrede

Omdat we vrede met God hebben (verticaal), is het aan ons om vrede en eenheid na te streven (horizontaal).

Het derde onderdeel van de wapenrusting wordt 'de-sandalen-van-de-vrede' genoemd. [Efeziërs 6:15 \(...\)](#) en [de voeten geschoeid met bereidheid van het Evangelie van de vrede](#).

Als je wapenrusting en oorlogsvoering uit de Grieks-Romeinse tijd bestudeert, zie je dat schoeisel een belangrijk onderdeel is. Je strijd kan worden gewonnen of verloren, afhankelijk van het schoeisel. Maar wat betekent dit voor ons?

Gelovigen hebben een belangrijke opdracht meegekregen om de boodschap van vrede (het Evangelie) aan iedereen bekend te maken. In [Jesaja 52:7](#) staat: *Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten van hem die het goede boodschap, die vrede laat horen, die een goede boodschap brengt van het goede, die heil laat horen*. In het Nieuwe Testament spreken veel teksten over onze opdracht het Evangelie te verspreiden, zoals de bekende zendingsopdracht in [Markus 16:15](#) *En Hij zei tegen hen: Ga heen in heel de wereld, predik het Evangelie aan alle schepselen*.

De vrede tussen God en mensen is door Christus hersteld, dankzij Zijn vergoten bloed aan het kruis van Golgotha [Kolossenzen 1:20](#). Het kruis heeft ook een einde gemaakt aan de vijandschap tussen Joden en niet-Joden [Efeze 2:15-16](#). In het lichaam van Christus is er geen onderscheid [1 Korinthe 12:13](#). Verder behoren gelovigen onderling de vrede te bewaren door elkaar lief te hebben en in nederigheid te aanvaarden [Romeinen 12:18](#). Het streven naar verzoening met vijanden is eveneens een kenmerk dat bij christenen herkenbaar hoort te zijn [Mattheüs 5:9](#). Onze God en Vader wordt immers 'de God van vrede' genoemd [1 Thessalonicenzen 5:23](#).

Wat zijn dus sandalen van vrede? Het Griekse woord voor vrede is *eirēnē*.

De betekenis hiervan is:

- Rust, harmonie, welzijn, afwezigheid van vijandschap of conflict, maar ook:
- Zowel **innerlijke vrede** (in het hart) als vrede in **relaties tussen mensen** of tussen God en mens.
- Komt overeen met het Hebreeuwse woord **שָׁלוֹם (shalom)**, dat veel meer betekent dan alleen "niet-oorlog" — het wijst op **heelheid, volheid, zegen**.

Vrede in de Gemeente

Rikkert Zuiderveld: "De Bijbel zegt: 'Waar 2 of 3 in Mijn Naam bijeenkomen ben ik in hun midden', en bij 4 of 5 beginnen de problemen".

Het is eigenlijk niet ingewikkeld om een kerk te ontwrichten. Het enige wat nodig is, is dat een paar mensen boos op elkaar worden om iets kleins. Binnen de kortste keren kan dit leiden tot een scheuring binnen de kerk. Het opbouwen van een kerk kost veel tijd en moeite, maar het afbreken ervan kan binnen slechts 24 uur gebeuren. Om de vrede in het lichaam van Christus na te streven zegt [Efeziërs 4:1-3](#) *Daarom smeed ik, de gevangene van de Heer, u om te wandelen op een manier die de roeping waardig is*. Met andere woorden, gedraag je zoals je is opgedragen, zoals eerder in de brief is onthuld. (...) *waarmee u geroepen bent, met alle nederigheid en zachtmoedigheid, met geduld verdraagzaamheid voor elkaar in liefde, ijverig om de eenheid van de Geest te bewaren in de band van vrede*.

[Psalm 133:1](#) zegt: *Zie, hoe goed en hoe aangenaam is het voor broeders om in eenheid samen te wonen!*

5.4.4 Schild van geloof

Het is ons zelfverzekerde vertrouwen in Gods wegen om satans aanvallen te weerstaan

Geloof dat je hebt

Efeze 6:16 *Neem bovenal het schild van het geloof op, waarmee u alle vurige pijlen van de boze zult kunnen uitblussen.*

Voor het woord 'geloof' gebruikt Paulus hier het zelfstandig naamwoord **pistis**. Het gaat om het geloof dat je *hebt*. Het geloof dat er al is.

Pistis komt ook voor in **Efeze 1:15, 2:8, 3:12, 3:17, 4:5, 4:13 en 6:23**. Het gaat onder andere over zalig worden door het *geloof*, het *geloof* in de Heere Jezus Christus, vertrouwen door het *geloof*, Christus woont door het *geloof* in ons, de eenheid van *geloof*, enz. Kortom, 'geloof' is iets wat in ons hart woont. Feitelijk betekent het 'vertrouwen'.

Ook Petrus verwijst naar (het schild van) geloof als wapen: 1 Petrus 5:8-9 *Wees nuchter en waakzaam, want uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, op zoek naar wie hij zou kunnen verslinden. Bied weerstand aan hem, vast in het geloof.*

Dit sluit aan bij het *schild van het geloof* en de oproep om stand te houden.

Als je oude oorlogsvoering in de Grieks-Romeinse tijd bestudeert, was het meestal een houten schild (bedekt met leer) dat ze overgoten en doordrenkt met water om de brandende pijlen van de vijand te doven. Als de inkomende pijl binnenkomt, zet je je schild op. Het blokkeert niet alleen de pijl, maar omdat het doordrenkt is met water, dooft het de vurige punt. Dat is hoogstwaarschijnlijk de beeldspraak die Paulus hier lijkt te gebruiken.

Hoe doof je de brandende pijlen?

Wanneer de vurige pijlen op je afkomen en twijfels je beginnen te teisteren, vertrouw dan simpelweg op wat God al heeft beloofd. Een van de manieren waarop satan ons probeert te misleiden, is door angst op te wekken. Er is veel angst in de wereld – over de situatie in het Midden-Oosten, zorgen over pensioenen, de economie, het milieu, onze gezondheid, of wie de verkiezingen zal winnen. De televisie en de 'social media' brengen deze angst vaak naar voren.

Deze angst ontstaat vaak omdat we een tekort in ons leven zien en vrezen dat we onbeschermd zijn. Maar de waarheid is dat je krachtige Bijbelverzen kunt gebruiken als fundament, vooral in moeilijke momenten, en deze kunt proclameren wanneer de vurige pijlen je proberen te raken. Maar vandaag kun je de keuze maken: ik zal staan op het Woord van God! In **Filippenzen 4:19** staat: *En mijn God zal in al uw behoeften voorzien overeenkomstig Zijn rijkdom in heerlijkheid, door Christus Jezus.*

De vader van het doodzieke kind zei tegen Jezus: *Heer, ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp*. Als je een zwakte in jezelf herkent, is het wijs om Bijbelverzen uit je hoofd te leren, of op zichtbare plekken op te hangen. Wanneer de vurige pijlen op je afkomen, kun je zeggen: "Ik zal niet toegeven aan deze gedachten! Ik vertrouw op wat God in Zijn Woord heeft geopenbaard." Het gaat niet zozeer om het mentaal herhalen van een vers (dat helpt wel om ze uit je hoofd te leren), maar vooral om bewust te kiezen, te geloven in wat de verzen zeggen:

- Ik geloof dat U in mijn behoeften zult voorzien.

- Ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp.
  - Er is kracht in het bloed van het Lam.
  - Mijn hulp is van de Heer, mijn oog is op Hem gericht.
  - Ik raad u, Mijn oog is op u.
  - Enz.
- Op die manier blus je de pijn(en).

5.4.5 Helm van de zaligheid (helm des heils)

De 'helm des heils' beschermt ónze cockpit, ons hoofd, ons denken

Efeziërs 6:17a *En neem de helm van de zaligheid en het zwaard van de Geest, dat is Gods Woord.*

De kapers van 9/11 hoefden niet elke vierkante centimeter van de vliegtuigen te controleren die ze gebruikten om de Twin Towers in te vliegen – dat was niet nodig om het hele vliegtuig te besturen. Het enige wat je hoeft te doen is de cockpit te besturen waar de piloot zit, en dan heb je invloed op het hele vliegtuig.

De metafoor is duidelijk; De 'helm des heils' beschermt ónze cockpit, ons hoofd, ons denken. En dat is waar de geestelijke strijd zich afspeelt.

Om nog even in de metafoor te blijven: als we 'in Christus' zijn vliegen we de goede koers. Paulus zegt in **Efeze 1:13** *In Hem bent ook u, nadat u het Woord van de waarheid, namelijk het Evangelie van uw zaligheid, gehoord hebt; in Hem bent u ook, toen u tot geloof kwam, verzegeld met de Heilige Geest van de belofte.*

Dus: je bent 'in Hem', verzegeld met de Heilige Geest en je hebt zekerheid dat Hij je voor de toorn van God bewaart. Dat is je helm, dat is je zekerheid.

De zekerheid van onze redding hangt niet af van onze eigen inspanningen. Door geloof in Christus hebben wij vrede ontvangen met God **Romeinen 5:1**.

Bij de 'helm des heils' gaat het ook om de hoop en zekerheid van onze *toekomstige* redding. Als Hij komt om Zijn Gemeente te verlossen van de komende toorn: de opname **1 Thessalonicenzen 1:10** en **5:8-9**.

Satan begrijpt dat als hij jouw denken als christen kan beïnvloeden, hij jou grotendeels beïnvloedt! Hij zal direct de ruimte innemen die je hem geeft, ook al is het maar heel even. Als je dit idee van helm begrijpt, en je begrijpt wat het beschermt (het hoofd), begrijp je waarom de Bijbel zoveel nadruk legt op ons gedachteleven. In **Jozua 1:8** geeft God aan Jozua 'hulpmiddelen' om succesvol te zijn in Kanaän: *Dit boek met deze wet mag niet wijken uit uw mond, maar u moet het dag en nacht overdenken, zodat u nauwlettend zult handelen overeenkomstig alles wat daarin geschreven staat. Dan immers zult u uw wegen voorspoedig maken en dan zult u verstandig handelen.*

Het betekent Gods Woord dag en nacht toelaten in 'de arena van je geest'.

Hoe vaak? Dag en nacht!

En waarom? *zodat u nauwlettend zult handelen overeenkomstig alles wat daarin geschreven staat. Dan immers zult u uw wegen voorspoedig maken en dan zult u verstandig handelen!*

5.4.6 Zwaard des Geestes

Het spreken en toepassen van wat Gods geschreven Woord is, om de plannen van satan te overwinnen

Efeze 6:17b *En neem de helm van de zaligheid en het zwaard van de Geest, dat is Gods Woord,*

Romeinen 13:12-14 *Laten wij daarom de werken van de duisternis afleggen en de wapens van het licht aandoen. (...) Bekleed u met de Heere Jezus Christus...*"

Wapens van het licht = geestelijke strijd

Bekleed u met Christus = als een geestelijke wapenrusting

Een Geestelijk zwaard

Het is duidelijk dat ook het zwaard een metafoor is, omdat er staat: het zwaard-van-de-Geest. Israël moest met fysieke wapens vechten tegen de Gibeonieten, alle andere -ieten en de Filistijnen. Onze strijd is echter niet tegen vlees en bloed zegt **2 Korinthe 10:4** *De wapens van onze strijd zijn immers niet vleselijk, maar krachtig door God, tot afbraak van bolwerken.*

Onze tegenstander is namelijk spiritueel van aard.

Heiliging door het Woord

In **Efeze 5:26** wordt gesproken over de huwelijksrelatie: *opdat Hij haar zou heiligen, door haar te reinigen met het waterbad door het Woord,*

Onze relatie met de Heer is hetzelfde als die van man en vrouw, bruid en bruidegom. Dit is wat Jezus, onze bruidegom, onze toekomstige echtgenoot, de hele tijd voor ons doet: Hij heiligt ons (terwijl we al gered zijn) door de voortdurende reiniging door zijn woord. In **Johannes 17:17** bidt Jezus: *Heilig hen door Uw waarheid; Uw woord is de waarheid.*

Dit Hogepriesterlijke gebed is waarlijk het echte 'Onze Vader', het gebed dat Jezus voor zichzelf bad. Hij bidt het voor zijn discipelen en dan bidt hij het voor zijn toekomstige gemeente die geboren zou worden op de dag van Pinksteren. Dus als je het – zuivere - Woord van God uit de gemeente hebt verwijderd en je hebt het Woord van God uit het leven van de gelovigen verwijderd, en als de Bijbel een van die dingen is die gewoon in de boekenkast staat en stof verzamelt, en je gaat naar een kerk die niets anders in gedachten heeft dan om iedereen tevreden te stellen en om je volgende week terug te laten komen, dan is de realiteit van de situatie dat je niet kunt groeien.

Geestelijke groei door het Woord

Wie het Woord overdenkt krijgt les van Gods Geest, de allerhoogste Leraar. Geestelijke groei kan alleen maar plaatsvinden door Gods Woord. Daarom spreekt **Efeziërs 5:26** over de gemeente heiligen door het Woord. Het Woord verkondigen, lezen, horen, overpeinzen.

Romeinen 10:17 *Zo is dan het geloof uit het gehoor en het gehoor door het Woord van God.*

Hebreeën 4:12 zegt: *Want het Woord van God is levend en krachtig, en scherper dan enig tweesnijdend zwaard...*

De kwaliteit van de muziek, de belichting van het podium, de aankleding van de zaal, doen er wat dat betreft dus niet zo toe. Als jij je blootstelt aan Gods Woord, zal Hij je dingen over jezelf laten zien. Alles wat de Geest van God in iemands leven doet of laat zien, zal altijd op de een of andere manier om het Woord van God draaien. Want we weten dat wanneer het Woord van God wordt onderwezen het niet leeg terugkeert: **Jesaja 55:11** *(...) zo zal Mijn woord zijn dat uit Mijn mond uitgaat: het zal niet vruchteloos tot Mij terugkeren, maar het zal doen wat Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Ik het zend.*

Openbaring door het Woord

De Geest openbaart verschillende dingen aan Paulus om hem in staat te stellen mysterieuze waarheden uit te leggen, dus dit is een doctrine die we 'inspiratie' noemen.

Efeze 1:7-9 *In Hem hebben wij de verlossing, door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de overtredingen, overeenkomstig de rijkdom van Zijn genade, die Hij ons overvloedig geschonken heeft, in alle wijsheid en bedachtzaamheid, 9. toen Hij ons, overeenkomstig Zijn welbehagen, dat Hij in Zichzelf voorgenomen had, het geheimenis van Zijn wil bekendmaakte,*

2 Timotheüs 3:16-17 zegt dat de hele Schrift door God is geïnspireerd:

Heel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig om daarmee te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de rechtvaardigheid, opdat de mens die God toebehoort, volmaakt zou zijn, tot elk goed werk volkomen toegerust.

“**Door God ingegeven**” (of door God geïnspireerd) komt maar één keer voor in het hele Griekse Nieuwe Testament. Het is de enige plaats waar dit door God geïnspireerde woord wordt gebruikt. Paulus beweert dat die leer van inspiratie van toepassing is op de hele Schrift. De hele Schrift is geïnspireerd door God.

Bekering door het Woord

Als je jezelf blootstelt aan Gods Woord dan worden je zonden ontmaskerd. toch is het absoluut noodzakelijk voor groei in Christus. Het is net als toen Petrus preekte op de dag van Pinksteren toen hij al die Schriftgedeelten samenweefde en twee keer sprak over **Psalm 16**, **Psalm 110** en **Joël**.

Het is gewoon een meesterwerk van 'uitdragend' onderwijs afkomstig van een ongeschoolde visser. Het was zó goed dat ze niet konden geloven dat hij het zei en toen ze dit hoorden. Het raakte hen in hun hart: **Handelingen 2:37** *En toen zij dit hoorden, werden zij diep in het hart geraakt en zeiden tegen Petrus en de andere apostelen: Wat moeten wij doen, mannenbroeders?*

Dat is wat het Woord van God zal doen, het zal je raken als je het in je hart toelaat en dan zal het je misschien pijnlijk raken, maar het zal je vooral trainen in rechtvaardigheid, zodat jij de man van God of de vrouw van God kunt zijn, adequaat toegerust 'voor elk goed werk'.

Je kunt hier elk moment mee beginnen of opnieuw mee beginnen!

Wanneer je voor een uitdaging of situatie in je leven staat, kun je in de Bijbel op zoek gaan naar gedeelten die betrekking hebben op dat specifieke aspect of die nood. Spreek vervolgens op een zuivere en correcte manier de waarheid van Gods Woord uit. Zo leer je het 'zwaard van de Geest' hanteren, wat staat voor het 'Woord van God'.

5.4.7 Het gebed

Bid zonder ophouden **1 Thessalonicenzen 5:17**

De Bijbel zegt nergens in exact deze woorden dat “alles staat of valt met gebed,” maar wie de Schrift leest, ontdekt dat zonder gebed:

- geen relatie met God leeft **Joh. 15:5**,
- geen kracht beschikbaar is **Jak. 5:16**,
- geen overwinning behaald wordt **Ef. 6:18**,
- geen vrede gevonden wordt **Fil. 4:6**

- en geen vrucht gedragen wordt **Joh. 15:7–8**.

Het gebed kunnen we zien als het zevende en belangrijkste wapen van de geestelijke wapenrusting. Alles valt of staat met het gebed. Zonder gebed kunnen de andere wapens niet effectief worden gebruikt. Daarom roept Paulus ons op om de hele wapenrusting van God aan te trekken, waarbij gebed het fundament vormt. Gebed is een geestelijke bezigheid, waarbij we gemeenschap hebben met God. Het is belangrijk om ons hierbij te laten leiden en inspireren door de Geest. Zoals Paulus in **Romeinen 8:26** zegt: *En evenzo komt ook de Geest onze zwakheden te hulp, want wij weten niet wat wij behoren te bidden. Maar de Geest Zelf pleit voor ons met onuitsprekelijke verzuchtingen.*

Bidden doen we in de stilte van onze binnenkamer, om in rust met God te kunnen zijn. Het gebed kan echter ook samen met medegelovigen plaatsvinden, en op elk moment van de dag, waar je ook bent. Het hoeft niet altijd hardop te worden uitgesproken; soms bid je in stilte, vanuit je hart, zelfs als je geen woorden meer hebt en alleen nog maar een zuchten. **Filippenzen 4:6-7** moedigt ons aan: *Wees in geen ding bezorgd, maar laat uw verlangens in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God. En de vrede van God, die alle begrip te boven gaat, zal uw hart en uw gedachten bewaken in Christus Jezus.*

Volharding in gebed is essentieel, want gebed is de geestelijke motor. **Kolossenzen 4:2** zegt: *Volhardt in het gebed, en wees daarin waakzaam met dankzegging.* Ook worden we aangespoord om voor elkaar te bidden. Romeinse soldaten werkten in de strijd samen middels de 'testudo', of schildpadformatie, waarbij ze elkaar beschermden met hun schilden. Paulus roept de gelovigen op om dezelfde eenheid te tonen en elkaar te ondersteunen in gebed. Dit gebed moet met geloof en vertrouwen in God worden gedaan, wetende dat Hij bij machte is om alle dingen te doen, ver boven wat wij kunnen bidden of denken, zoals staat in **Efeze 3:20**.

5.5 De vrucht(en) van de Geest als wapen

Romeinen 8:15 (...) *U hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te worden.*

In de voorafgaande hoofdstukken hebben we de wapenrusting bestudeerd, zoals (vooral) beschreven in **Efeze 6**. Misschien goed om nog eens te benadrukken dat het om een samenhangend geheel gaat. Het strijdperk betreden zonder schoenen, helm of zwaard zal je weinig succes opleveren.

In dit hoofdstuk gaan we stilstaan bij de vrucht(en) van de Geest als wapen in de geestelijke strijd. Maar ook hier gaan we zien dat het om een samenhangend geheel gaat. Er is zelfs enig overlap met de wapenrusting. En ook voor de vruchten van de Geest geldt: ze zijn niet 'los verkrijgbaar'.

Vrucht van de Geest toont het karakter van Jezus

Uit het geheel van het Nieuwe Testament kunnen we opmaken dat deze vrucht/vruchten een afspiegeling is/zijn van het karakter van Jezus Christus.

Nogmaals:

Galaten 5:22 *liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing* + **Efeze 5:8-9** *gerechtigheid, waarheid.*

Het gaat bij de vruchten van de Geest over **innerlijke (karakter)eigenschappen**, iets directer geformuleerd: het is geen gelegenhedsgedrag, geen tijdelijke gaven of

zelf aangeleerde vaardigheden. Het gaat om een **karaktervorming** in de gelovige die overeenkomt met het karakter van Christus. Dit ontwikkelt zich van binnenuit.

Vrucht <i>Gal. 5:22–23</i>	Kenmerk van Jezus	Bijbeltekst die dit aantoont
Liefde (ἀγάπη)	Jezus geeft Zichzelf uit liefde voor zondaren	Johannes 15:13 <i>Niemand heeft een grotere liefde dan deze, namelijk dat iemand zijn leven geeft voor zijn vrienden.</i>
Blijdschap (χαρά)	Jezus verheugt Zich in de Geest, ondanks lijden	Lukas 10:21 <i>Op dat moment verheugde Jezus Zich in de Geest...</i>
Vrede (εἰρήνη)	Jezus brengt vrede en is de Vredenvors	Johannes 14:27 <i>Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik u...</i>
Geduld (μακροθυμία)	Jezus verdraagt onbegrip en afwijzing met lankmoedigheid	1 Timotheüs 1:16 <i>Maar daarom heeft Jezus Christus Mij barmhartigheid bewezen, opdat in mij als eerste Jezus Christus al Zijn lankmoedigheid zou tonen...</i>
Vriendelijkheid (χρηστότης)	Jezus nodigt zondaren vriendelijk uit tot rust en herstel	Mattheüs 11:28–29 <i>Kom naar Mij toe... want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart...</i>
Goedheid (ἀγαθωσύνη)	Jezus gaat goeddoende rond	Handelingen 10:38 <i>Hij trok het land door terwijl Hij goed deed en allen genas...</i>
Geloof/trouw (πίστις)	Jezus is trouw aan de Vader tot de dood	Openbaring 1:5 <i>En van Jezus Christus, de getrouwe Getuige...</i>
Zachtmoedigheid (πραΰτης)	Jezus is zachtmoedig van hart	Mattheüs 21:5 <i>(verwijzend naar Zach. 9:9) Zie, uw Koning komt tot u, zachtmoedig, en op een ezel rijdend...</i> Mattheüs 11:29 <i>Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel</i>
Zelfbeheersing (ἐγκράτεια)	Jezus weerstaat verleiding en reageert beheerst op onrecht	Mattheüs 4:1–11 <i>(verzoeking in de woestijn); 1 Petrus 2:23</i> <i>Toen Hij uitgescholden werd, schold Hij niet terug...</i>

5.5.1 Liefde, de basis van alles

Liefde is de basis van alles. De hele schepping is een uitdrukking van Gods liefde. Dat jij en ik bestaan is een uitdrukking van Gods liefde. Dat God een relatie met ons wil en ons daarom een vrije wil heeft gegeven, is liefde. Die liefde blijft, zelfs toen het misging en - nog steeds - als we zondigen. Daarom haat satan de schepping en dus ook de mensen, want hij haat alles waar God Zijn liefde aan geeft. De geboorte, het lijden en sterven en de opstanding van Jezus is liefde. Gods heilsplan, dat Hij heeft ingericht om zoveel mogelijk mensen voor de eeuwigheid te redden, is liefde. En God zegt tegen Israël: **Met eeuwige liefde heb ik u liefgehad (...)** **Jeremia 31:3**. Israël bracht Gods wet naar de wereld, bracht ons de Messias en zal uiteindelijk Jezus als Messias erkennen, waarna Jezus Zijn voeten op de olijfberg zal zetten. Dit alles door de liefde van God. Geen wonder dat satan Israël haat. En het gebeurt ook vandaag, onder onze ogen.

Liefde kunnen aannemen

En hier moeten we even pas op de plaats maken, want **‘liefde aannemen of ontvangen’** is niet voor iedereen even makkelijk en voor sommigen zelfs heel moeilijk. Blokkades om liefde van God en mensen te ontvangen komen meestal diep van binnenuit. Negatieve ervaringen, innerlijke negatieve overtuigingen of

verwonding zijn dan vaak de aanleiding. Angst is hierbij een belangrijke factor. Angst om veroordeeld te worden, angst om afgewezen te worden, enz. Angst verzwakt je positie of kan je zelfs ontwapenen. De Bijbel laat zien dat de 'tegenstander' actief probeert mensen te verhinderen om de onvoorwaardelijke liefde van God te ontvangen. Geheel volgens zijn karakter doet satan dat subtiel en strategisch, waarbij hij graag gebruik maakt van iemands omstandigheden. Vaak doet hij dat via een aanklacht, misleiding, leugen, schuld of het versterken van innerlijke wonden. En, goed onthouden, soms via iemand waar je het niet van verwacht.

Betekenis van Gods liefde

In de grote kunstgaleries heb je vaak grote witgeschilderde zalen waarin soms op een wand één topstuk wordt geëxposeerd. Vaak staat er ook nog een bankje voor, zodat je al mijmerend en langdurig, betreffend schilderij kunt bekijken en in je opnemen. De wand is verder leeg, zodat je niet wordt afgeleid. Zo stel ik me voor dat de ultieme waarheid van Gods Woord, vervat in een zeer korte samenvatting, tentoon wordt gesteld met de woorden GOD IS LIEFDE. Daar wil ik bij mijmeren.

De apostel Johannes laat ons zien wat Gods liefde betekent:

1 Johannes 4:8 *Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde.*

1 Johannes 4:16. *En wij hebben de liefde die God tot ons heeft, gekend en geloofd. God is liefde en wie in de liefde blijft, blijft in God, en God in hem.*

We zijn in de liefde met Hem verstrengeld.

'God houdt van iedereen het meest' hoor je wel eens.

'Liefde is een van de gevaarlijkste wapens in de geestelijke strijd. Het is destructief voor het rijk van de duisternis' [Wuister]. Daarom moeten we waakzaam zijn dat we die liefde niet verliezen.

Volmaakte liefde sluit angst uit.

Hierboven besprak ik in het kort de angst die je kunt hebben voor bijvoorbeeld afwijzing door *mensen*, of om door *anderen* veroordeeld te worden. Angst heeft altijd impact op je leven en op je geestelijke ontwikkeling en komt voort uit de trukendoos van de 'tegenstander'. Maar.....

Niemand, maar dan ook niemand hoeft deze angst te hebben!

5.5.2 Blijdschap

Blijdschap is in de geestelijke strijd geen luxe of een prettige bijkomstigheid, maar een krachtbron en een wapen. Blijdschap (of vreugde) is geen oppervlakkig gevoel, maar groeit uit een innerlijke rust die alleen God kan geven. Paulus vat het in **Romeinen 15:13** mooi samen: *De God nu van de hoop moge u vervullen met alle blijdschap en vrede in het geloven, opdat u overvloedig bent in de hoop, door de kracht van de Heilige Geest.* Vrede in je hart maakt ruimte voor echte blijdschap. En **Jesaja 55:12** leert ons dat wie in vrede met God leeft, in blijdschap kan wandelen.

Zonder blijdschap wordt je geest zwaar, verlies je de moed en wordt het lastiger om te volharden. Met blijdschap sta je steviger in het gevecht omdat de blijdschap geworteld is in God zelf en Zijn beloften. Bij God is er altijd een overvloed aan blijdschap. Daar ligt onze bron.

Psalm 16:11 zegt het zo: *U maakt mij het pad ten leven bekend; overvloed van blijdschap is bij Uw aangezicht, lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, voor altijd.*

Nehemia 8:10 zegt ons wat die blijdschap/vreugde voor ons betekent: *De vreugde des Heeren, dat is uw kracht.*

Het gaat dus niet om geforceerde blijdschap, maar om blijdschap met je blik op je hemelse Vader, de bron van je blijdschap. Hij wil ons Zijn vreugde geven. En als we dan Zijn blijdschap ontvangen, maakt Hij deze volkomen. Je zult er dan van overstromen. Je zult zelfs 'stralen' van blijdschap **Psalm 34:6**. En weet je, zelfs temidden van de strijd mag je die blijdschap ervaren.

5.5.3 Vrede (vrijheid)

Wat is vrede, waar komt vrede vandaan, hoe ervaar je vrede — van God?

In mijn voorbereiding van deze studie, bleef ik eerlijk gezegd een tijd mijmeren/filosofieren over deze vragen. Hoe diep rijkt onze kennis van God? Wat is voor ons mensen haalbaar in het begrijpen van wie de Schepper van hemel en aarde is? En hoever kunnen de vruchten van de Geest – en dus ook vrede - in ons ontwikkeld worden? Heb ik vrede?

Regelmatig realiseer ik me dat ik hier op aarde nooit volledig de diepte van het offer van Jezus zal doorgronden, hoezeer het mij in meditatieve tijden ook weer zeer diep kan raken. Het is zo groots, zo absoluut en zo oneindig, zo allesomvattend, dat het mijn begrip te boven gaat. Toch geloof ik er werkelijk in; daarom neem ik het brood en drink ik de wijn, om Zijn offer dankbaar te omarmen en gemeenschap met Hem te zoeken. Maar de diepte van het lijden dat onze Verlosser heeft doorgemaakt – tot in de dood – kan ik nooit helemaal bevatten. Desondanks geloof ik. Is dat voldoende? Met de vrede van God is het, denk ik, vergelijkbaar. De Bijbel leert ons dat, naarmate wij ons hart en onze gedachten volledig op God richten en in Christus Zijn wegen bewandelen, wij een vrede ontvangen die “alle verstand te boven gaat”.

In het Oude Testament, in het Hebreeuws, heet vrede '**shalom**'. **Jesaja 26:3** zegt hierover: *U bewaart in volmaakte vrede wie op U vertrouwt, wie zijn gedachten op U richt.* En **1 Koningen 8:61** vult aan: *Laat uw hart daarbij volledig met de Heer, onze God, zijn (...) door in Zijn wegen te wandelen.*

In het Nieuwe Testament, in het Grieks, wordt vrede 'eirēnē' genoemd. In **Filippenzen 4:6-7** lezen we: *En de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en uw gedachten bewaken in Christus Jezus.* **Romeinen 5:1** vertelt ons bovendien dat zonder vrede met God – zonder vergeving en zonder een herstelde relatie – blijvende innerlijke rust onmogelijk is: *Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus.*

Er zijn talloze Bijbelteksten over vrede; het is onmogelijk ze allemaal te behandelen. Toch hebben ze één gemene deler: ware vrede (shalom, eirēnē) ontstaat alleen uit een persoonlijke, levende relatie met God. Daarom noemt **Galaten 5:22** vrede een 'vrucht van de Geest'.

Twee lagen vrijheid (en vrede)

We kunnen groeien in vrijheid (en vrede). De Bijbel beschrijft de vrijheid in Christus in twee lagen:

1. **Objectieve vrijheid.** Dat is de vrijheid die er is vanaf het moment van onze bekering. Dat is onze vrijheid in Gods ogen. **Johannes 8:36** *Als de Zoon u vrijgemaakt heeft zult u werkelijk vrij zijn.* Dat wil zeggen werkelijk vrij van schuld, veroordeling en de macht van de zonde. **Romeinen 8:1-2** zegt dat God ons vrij verklaart, ongeacht ons gevoel (dat heel bedrieglijk kan zijn) of ervaring. *Dus is er nu geen veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn (...). Want de wet van de*

Geest van het leven in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet van de zonde en van de dood. Op aardse manier gezegd: juridisch vaststaand.

Jesaja 53:5 zegt *De straf die Hij onderging bracht ons vrede* ('bracht' betekent voorgoed beschikbaar)

2. **Subjectieve vrijheid.** Dat is de vrijheid die we steeds meer leren ervaren en toepassen in ons dagelijks leven. **2 Petrus 3:18** leert ons dat naarmate we meer Jezus leren kennen (en Hem gelijkvormig worden), we beter begrijpen hoe vrij we zijn en hoe we in die vrijheid kunnen wandelen. *Groei in genade en kennis van onze Heere en Heiland, Jezus Christus.* Door ons steeds te spiegelen aan Gods Woord gaan we meer in die vrijheid wandelen. **Jakobus 1:25 (...)** *de volmaakte wet, die van de vrijheid, aandachtig inziet en daarbij blijft (...).*

Vrede en veiligheid

Zoals vrede en *vrijheid* met elkaar verstrengeld zijn, zo geldt dat ook voor vrede en *veiligheid*. Ik las ergens: *'vrede is niet los verkrijgbaar'*. Een aardige samenvatting. Vrede en veiligheid heeft niet perse iets te maken met de aan- of afwezigheid van oorlog. Gods vrede is verbonden met Hem als toevlucht en vesting. Laat die zin maar even tot je doordringen. **Psalm 4:9** *In vrede zal ik gaan liggen en weldra slapen, want U Heere doet mij veilig wonen.* Vrede is het resultaat van de zekerheid van Gods bescherming. Dat is niet de afwezigheid van problemen, maar om veiligheid temidden van die problemen. Hetzelfde geldt voor **Psalm 91:1-2** *Wie in de schuilplaats van de Allerhoogste is gezeten, zal overnachten in de schaduw van de Almachtige. Ik zeg tegen de Heere: Mijn toevlucht en mijn vesting, Mijn God op Wie ik vertrouw.*

Veiligheid is hier niet primair fysiek, maar gaat over mijn relatie met God en het weten dat niets buiten Gods macht kan gebeuren omdat Hij als 'vesting' en 'toevlucht' optreedt. Dit zijn ook de verzen waar onze broeders en zusters in de vervolging (380.000.000 wereldwijd; bron: Open Doors) zich aan vasthouden.

5.5.4 Geduld

Geduld oefenen in een rusteloze maatschappij is niet altijd even makkelijk. Drukke, dynamiek en onrust komen bij je binnen via al je zintuigen. Je hersens krijgen als je niet uitkijkt, niet genoeg rust. Irritatie ligt op de loer. Ik ga hier de oorzaken van al die maatschappelijke onrust niet uitdiepen, want je kunt je er zeer waarschijnlijk van alles bij voorstellen.

We gaan zien dat Bijbels 'geduld' niet een passief of een gelaten wachten is, maar een actief verduren, hopen en verdragen.

Vanuit het Grieks en het Hebreeuws geeft de Bijbel verschillende betekenissen of nuances voor 'geduld'. Hieronder een kort overzicht:

- **Lankmoedigheid (langzaam tot toorn)**
Een langdurige verdraagzaamheid tegenover mensen die verkeerd doen, zonder direct te straffen. Dus geduld met mensen, ook als ze ons kwetsen of tegenwerken.
Exodus 34:6 *De Heere (...) geduldig en rijk aan goedertierenheid*
2 Petrus 3:9 (...) *maar Hij heeft geduld met ons* zodat iedereen tot bekering kan komen
- **Volharding (standvastigheid onder druk)**
Krachtig blijven vasthouden aan Gods beloften en koers houden ondanks tegenslag, lijden of vertraging. Dus geduld met omstandigheden, vasthouden aan geloof als dingen moeilijk of traag gaan.
Jakobus 1:3-4 *beproeving werkt volharding uit*
Hebreeën 12:1 *met volharding de wedloop lopen*

- **Wachten op God**
Vertrouwend wachten op Gods tijd en antwoord. Dus niet in paniek zelf de regie nemen.
Psalm 37:7 *Zwijg voor de Heer en verwacht Hem (...)*
Jesaja 40:31 *Wie de Heere verwachten, putten nieuwe kracht*
- **Traag tot oordeel, maar trouw in rechtvaardigheid**
God geeft tijd tot bekering, maar Zijn geduld is niet oneindig. Gods geduld is doelgericht en heilig.
Romeinen 9:22 God verdraagt met veel geduld, maar het oordeel komt wel.

5.5.5 Vriendelijkheid/goedheid

Iedereen kan vriendelijk zijn, zolang die ander naar mij ook vriendelijk is. Hier kan misschien een karakter nog wel enig verschil maken, maar uit jezelf vriendelijk doen heeft allemaal niets te maken met de vrucht van de Geest. We gaan daarom onderzoeken wat vriendelijkheid-als-vrucht-van-de-Geest, betekent. God is de meest liefdevolle ‘persoon’ die er bestaat, en ook de meest geduldige, de meest vreugdevolle, enz. Maar Hij is ook de meest vriendelijke ‘persoon’ die er bestaat. We moeten leren om God zo te zien en te ervaren. Als we dat doen zullen we groeien in vriendelijkheid van binnenuit, steeds meer onafhankelijk van bejegening van anderen. Gods vriendelijkheid verinnerlijken, is een proces van heiliging en behoeft oefening, net als geduld e.d.

God is onze bron om vriendelijkheid en goedheid te kunnen tonen

Romeinen 2:4 leert ons dat onze bekering het gevolg is van Zijn goedheid. We zagen al dat Hij ons eerst heeft liefgehad voordat wij Hem konden liefhebben, maar ook hier is het God die het initiatief neemt: *Of veracht u Zijn onbegrensde goedheid, geduld en verdraagzaamheid, en weet u niet dat zijn goedheid u tot inkeer wil brengen?*

Titus 3:4-5 zegt ook dat Gods vriendelijkheid tot uitdrukking komt in Zijn reddende liefde in Jezus Christus: *Maar toen de ‘goedertierenheid en vriendelijkheid’ van God, onze Zaligmaker, verscheen, heeft Hij ons gered (...).*

Naarmate we ons realiseren dat Gods goedheid ons gered heeft, kunnen we ook zelf groeien in vriendelijkheid en goedheid: **Kolossenzen 3:12** *Omdat God u heeft uitgekozen, omdat u Zijn heiligen bent en Hij u liefheeft, moet u zich kleden in innig medeleven, in goedheid, nederigheid, zachtmoedigheid en geduld.*

In **Galaten 5:22** is het Griekse woord voor vriendelijkheid **chrestotes**. Elders in de Bijbel wordt dit vertaald met ‘goedheid’. Vriendelijkheid en goedheid kun je niet los van elkaar zien. In de NBV21 worden ze zelfs samengenomen: *“vriendelijkheid en goedheid”* als één van de vruchten. In **1 Korinthe 13:4** staat dat de liefde vol goedheid (vriendelijkheid) is. Zonder ‘liefde’ kun je natuurlijk niet vriendelijk *zijn*, hooguit vriendelijk *doen*. En wat denk je van vreugde? Hoe zou je vriendelijk kunnen zijn als je geen vreugde hebt?

Hieronder zet ik nog even de tegenstellingen tussen God en de duivel naast elkaar:

Wat de duivel wil	Wat vriendelijkheid doet
Gods karakter verbergen , zodat mensen Hem niet leren kennen	God weerspiegelen ; vriendelijkheid laat zien wie God is Titus 3:4
Verdeling zaaien ; mensen tegen elkaar opzetten met boosheid, wrok en harde woorden	Vrede en verbondenheid brengen ; vriendelijkheid bouwt relaties en de gemeente op Efeze 4:32

Kwaad laten overheersen; haat, wraak, on-vergevingsgezindheid en negativiteit versterken

Mensen bij God weghouden; hen in duisternis en wanhoop houden

Ons breken onder druk, zodat we verbitterd of hard worden in lijden

Het kwade overwinnen door het goede; vriendelijkheid breekt de keten van het kwaad **Romeinen 12:21**

Mensen tot God trekken; Gods vriendelijkheid (door ons heen) leidt tot bekering **Romeinen 2:4**

Standvastigheid kweken; vriendelijkheid en geduld tonen os vertrouwen in God **Jacobus 1:19**

5.5.6 Geloof

Geloof, verschillende betekenissen

In ons geloof is het woord 'geloof' heel vertrouwd. Er zijn echter veel verschillende betekenissen van het woord 'geloof'. In §5.4.4 bespraken we al het 'schild-van-geloof'. Wat hier direct mee samenhangt is 'geloof-als-vrucht-van-de-Geest'. Ik denk dat het goed is om eerst een aantal bekende betekenissen van het woord 'geloof' te bekijken:

- *Vertrouwen op God*

Als de vraag wordt gesteld: wat is 'geloof'? kijken we natuurlijk gelijk naar **Hebreeën 11:1** *Het geloof nu is een vaste grond van de dingen die men hoopt, en een bewijs van de zaken die men niet ziet.*

'Vaste grond' (zekerheid) is in het Grieks **hypostasis** en betekent 'ondergrond' of 'fundament'. Het gaat over vertrouwen dat wat God belooft, zeker is.

'Bewijs' (overtuiging) is in het Grieks **elegchos** en betekent 'overtuigend bewijs'. Hier dus bedoeld als: de zekerheid van onzichtbare waarheid.

2 Korinthe 5:7 (NBV 21) bevestigt dit met: *We leven nu immers vanuit vertrouwen, zonder al echt te zien.* De **HSV** zegt *want wij wandelen door geloof, niet door aanschouwen.*

We zien hier dat geloof en vertrouwen synoniem zijn!

- *Vaststaan in de waarheid van Christus*

1 Korinthe 15:1-2 *Broeders en zusters, ik herinner u aan het evangelie dat ik u verkondigd heb, dat u hebt aangenomen, dat uw fundament [hypostasis] is en uw redding – als u tenminste vasthoudt aan de boodschap zoals ik u die heb verkondigd. Anders bent u tevergeefs tot geloof gekomen.*

Ik houd vast aan het geloof dat Jezus voor mijn zonden gestorven en opgestaan is

- *Het geheel van de christelijke leer*

Judas 1:3 *Hij is getrouw gebleven aan het geloof dat eens aan de heidenen is overgeleverd.*

Kolossenzen 2:7 (...) *houd vast aan het geloof dat u geleerd is (...)*

'Geloof' heeft hier de betekenis van de leer (de 'geloofsleer')

- *Persoonlijke geloofsbeleving*

Psalms 27:1 *Mijn geloof geeft mij kracht en vrede in moeilijke tijden*

Hier betreft het 'geloof' als persoonlijke relatie en beleving.

- *Religie of levensbeschouwing*

In de zin: '*Het christelijk 'geloof' verschilt in hoge mate van de Islam*', heeft geloof de betekenis van religie.

De ‘gave-van-geloof’

Dit hoofdstuk gaat over de *vrucht-van-geloof*. Dit moeten we onderscheiden van de *gave-van-geloof*. Beiden worden in het Nieuwe Testament aangeduid met hetzelfde Griekse woord **pistis**, maar ze verwijzen naar verschillende dingen.

Van de Kamp; VrijZijn.nl: *‘De gave van geloof is een gave van God, volmaakt van aard en hoeft niet te groeien. Door deze gave. Wordt de kracht van God vrijgezet en kan het onmogelijke mogelijk worden’*.

1 Korinthe 12:9 leert ons in het hoofdstuk over ‘vele gaven, één Geest’: (...) *de een ontvangt van de Geest een groot geloof (...)*

Het gaat hier niet om een zaligmakend geloof (waardoor iemand behouden wordt), maar om een geestelijke gave die de Heilige Geest aan sommige gelovigen schenkt, hoewel het zaligmakend geloof ook weldegelijk een ‘gave’ (gift) is. De gave-van-geloof is een bovennatuurlijke overtuiging en zekerheid dat God iets groots of menselijk onmogelijks gaat doen in een concrete situatie.

Denk bij voorbeeld aan **Noach** die op het land een ark bouwde, terwijl er geen regen was. **Hebreeën 11:7** *Door zijn geloof bouwde Noach, toen God hem een aanwijzing had gegeven over wat er stond te gebeuren maar nog voor niemand zichtbaar was, vol ontzag een ark om zijn familie te redden (...)*.

Of **Petrus** die uit de boot stapte en op het water liep in geloof. **Mattheüs 14:29** *Hij (Jezus) zei: kom! Petrus stapte uit de boot en liep over het water naar Jezus toe.*

De gave van geloof is niet iets dat je voortdurend bezit of zelf kunt activeren, maar iets dat de Heilige Geest op een bepaald moment en in een bepaalde situatie geeft. Een gelovige kan bijvoorbeeld plotseling een onwrikbare overtuiging krijgen dat God een bepaalde belofte nú zal vervullen of een wonder gaat doen, iets wat uitstijgt boven een ‘normaal’ vertrouwen. God schenkt dit uit genade wanneer Hij dit nodig acht. De gelovige wordt – ongeacht de omstandigheden - als het ware overladen met de zekerheid: God gaat het doen!

Nog een mooi voorbeeld is **Elia** die geloof had dat het vuur uit de hemel zou vallen op de berg Karmel **1 Koningen 18:36-39**.

En wat te denken van **zendelingen** die met een rotsvaste overtuiging het Evangelie brengen in gevaarlijke landen, in de zekerheid dat God hen hier toe geroepen had.

Kortom: De *gave van geloof* is geen levenslang bezit, maar een momentaan, bovennatuurlijk vertrouwen dat de Heilige Geest schenkt om Gods grootheid te laten zien in een concrete situatie. Het tilt de gelovige uit boven zijn eigen ‘geloofsmaat’ en maakt hem een tijdelijk instrument van Gods kracht.

Geloof als vrucht van de Geest

Als we tot geloof komen, geloven we. Ik hoop dat het je niet in verwarring brengt, maar dit geloof voor ons dagelijks leven, is ook een ‘gave van God’! God legt dit geloof in ons hart, zodat we in Hem kunnen geloven en met Hem een dagelijkse levende relatie hebben. We zagen dat ook al met ‘liefde’: We kunnen Hem liefhebben, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad.

Ons geloof moet (daarna) groeien of rijpen en dat gaat door tot de Heer jou, mij, ons komt halen. Deze groei in geloof is iets waar we naar verlangen en groeit in ons van binnenuit. Het is de Heilige Geest die dit in ons bewerkt. We worden echter beproefd om dit geloof vast te houden onder moeilijke omstandigheden. Dat zijn belangrijke groeimomenten.

Jacobus 1:2-4 leert ons dat we in allerlei verzoeken terecht zullen komen, dat beproeving van ons geloof volharding uitwerkt, waardoor we groeien naar volmaaktheid. Met andere woorden het vormt ons karakter. **1 Petrus 1:6-7** noemt de beproefdheid van ons geloof 'kostbaarder dan goud'. Job onderkende dit principe: **Job 23:10** *Want Hij kent de weg die bij mij is; als Hij mij beproeft, zal ik als goud tevoorschijn komen.*

Ook **Romeinen 5:3-5** beschrijft een kettingreactie: lijden/beproeving → volharding → beproefd karakter/ondervinding → hoop → **Jacobus 1:12** voegt hier nog eens 'de kroon van het leven' aan toe.

Geloof als krachtig overwinningswapen

Geloof als vrucht van de Geest is een krachtig overwinningswapen:

1 Johannes 5:4 *want ieder die uit God geboren is, overwint de wereld. En de overwinning op de wereld hebben wij behaald met ons geloof.*

Heb je gezien dat Johannes dit heeft geformuleerd in de voltooid tijd?

Wuister: *'Met geloof maken we aanspraak op het volbrachte werk van Jezus aan het kruis en zijn opstanding. Daar kan geen demon tegenop, en daarom haten zij geloof. Het is dodelijk voor de vijand'.*

Groeien in geloof

In geloof kunnen we groeien. Je moet er wel iets voor doen! Als je googelt op 'geloof en groeien' vind je met gemak meer dan twintig Nederlandstalige boeken over dit thema. Er valt inderdaad veel te zeggen over geloof en groeien in geloof. In deze Bijbelstudie over de geestelijke wapenrusting gaat het er vooral om te weten dat we *kunnen* groeien in geloof en daartoe krachtig worden gestimuleerd door praktijkoefening, maar ook door Gods Woord. Daarom enkele handreikingen:

1. Geloof groeit door **het aandachtig lezen en horen van Gods Woord** en het toepassen in je eigen leven. **Romeinen 10:17** zegt *Zo is dan het geloof uit het horen, en het horen door het Woord van God.*
In 1 Timotheüs 4:13 zegt Paulus: *Blijf aandacht geven aan het voorlezen* en in **Nehemia 8:3** las Ezra de Wet *voor op het plein (...) van het morgenlicht tot de middag (...).*
2. **Deel geloofservaringen door gemeenschap met anderen.** Eerder benoemde ik (meerdere malen, ik weet het) de drie krachtbronnen die God ons gegeven heeft om ons te ondersteunen in ons leven als Zijn kinderen: De Heilige Geest, Gods Woord (zie nr.1) en de Gemeente. Door onderling betrokken te zijn, voor mekaar te bidden en te strijden, delen we ons geloof en zijn we dankbaar voor de zegen die God ons daarin geeft door bemoediging en verhoring. Dat bouwt je geloof op. **Hebreeën 10:24** *Laten wij op elkaar letten om elkaar aan te vuren tot liefde en goede werken*
3. **Stel je geloof op de proef.** Paulus geeft ons in **2 Korinthe 13:5** een directe opdracht: *Onderzoek uzelf of u in het geloof bent; beproef uzelf.* Daar horen vragen bij als:
  - Vertrouw ik werkelijk op 'Christus alleen' voor mijn redding?
  - Zoek ik naar mijn zekerheid in Hem of in eigen prestaties, of in mijn geld?
  - Brengen mijn keuzes vrucht-van-de-Geest voort? **Galaten 5:22-23**

Geloof wordt zichtbaar in vertrouwen op God in concrete situaties. Denk bijvoorbeeld aan vergeven, liefhebben en eerlijk zijn. Durf ik God te vertrouwen,

ook als het tegen mijn gevoel of verstand in gaat? In **Markus 9:24** zei de vader van de door demonen bezette zoon: *Ik geloof, Heere! Kom mijn ongeloof te hulp.* Geloof groeit ook als je uit je comfortzone stapt en iets doet dat zonder God niet lukt, misschien iets waar je menselijk gezien bang voor bent. Je kunt je geloof op de proef stellen door te vasten of iets bewust op te geven. Kan ik echt leven van Gods Woord? **Mattheüs 4:4** *De mens leeft niet van brood alleen, maar van ieder woord dat klinkt uit de mond van God.*

5.5.7 Zachtmoedigheid

In **Mattheüs 11:29** zegt Jezus over zichzelf: *(...) ik ben zachtmoedig en nederig van hart. (...)* Hij is de enige die dat van zichzelf kan zeggen. Ik kan dat niet zeggen. Zelfs moeder Theresa niet, en die heeft haar medemens toch in alle eenvoud gediend. Haar eigen uitspraak zegt misschien genoeg:

“Ik denk niet dat er iemand is die Gods hulp harder nodig heeft als ik. Soms voel ik me zo hulpeloos en zwak. Ik geloof dat dát de reden is waarom God mij gebruikt. Omdat ik niet kan vertrouwen op mijn eigen kracht, ben ik vierentwintig uur per dag volledig afhankelijk van Hem.”

Jezus heeft wel vaker bijzondere uitspraken, zoals: *Jullie zijn Mijn vrienden als je doet wat Ik je gebied* **Johannes 15:14**. Als ik dit soort dingen zou zeggen hou ik weinig vrienden over. Maar ja, Jezus is Jezus. Een vriendschapsrelatie met mijn Heer en Heiland is nu eenmaal niet vrijblijvend. Het hangt samen met gehoorzaamheid. Maar omdat Hij mijn Vriend is (niet mijn ‘vriendje’) heb ik een verlangen om Hem te gehoorzamen en op Hem te – gaan – lijken, zij het als een leerproces.

Jezus noemt zachtmoedigheid en nederigheid in één adem, omdat **zachtmoedigheid** (= zacht van gemoed), bereidheid laat zien om je te voegen en te dienen en daarmee de afwezigheid van een verharde of hoogmoedige houding. En omdat **nederigheid** laat zien dat je jezelf klein maakt (buigt) voor God, en niet je eigen wil aan anderen wil opleggen. Dit zijn de eigenschappen die we nodig hebben om zonder te bezwijken het juk van discipelschap te dragen.

Als we zo van Hem leren wordt het juk zacht en geeft het rust.

Nog even over discipelschap gesproken, we kunnen discipelschap definiëren als: overgave aan Jezus Christus, onderwerping aan Hem (nederigheid) en Hem volgen (zachtmoedigheid).

Nederigheid nader beschouwd

Ik wil nog even inzoomen op ‘nederigheid’.

We lezen, spreken en zingen over ‘God Almachtig’. En terecht want dat is Hij ook (hoewel we geen idee hebben van wat Zijn almacht daadwerkelijk omvat).

Maar God is ook de meest nederige persoon die je maar kunt bedenken. Hij is het immers die al vanaf de Schepping, voortdurend afdaald naar ons mensen vanaf Zijn troon in de hemel. Ik noem bewust enkele voorbeelden, om ervan doordrongen te zijn dat God zich voortdurend voor ons vernederd. Dat beseffen brengt Hem heel dichtbij:

- In **Exodus 3:7-8 (Naardense)** zei de Heere, toen Hij reageerde op het hulpgeroep van het volk in slavernij: *Ik daal af om het volk te redden uit de hand van Egypte en om hem te doen ópklimmen uit dat land.*

- In **Genesis 15** krijgt Abraham een visioen waarin Abraham aan God vraagt om *nog een keer* Zijn belofte van ‘land, nakomelingen en zegen’ te bevestigen. En dan doet God dat niet op een ‘hemelse’ manier, maar daalt af om dat op een ‘aardse’ manier te doen. God zelf gebruikt een ritueel waarop aardse (heidense) verbondspartijen in die tijd een eeuwig verbond sloten **vers 7-21**. God maakte er overigens een *eenzijdig* verbond van, waardoor het tot op de dag van vandaag nog steeds geldt!
- **Exodus 19:18-20** leert ons: *De Heere daalde neer op de berg Sinai, op de top van de berg*. En met een reden, want God openbaart Zich daar in majesteit om ons Zijn Wet te geven.
- In **Exodus 40:34-35** daalt God af naar de aarde om bij zijn volk in de tent van ontmoeting, de tabernakel, te wonen: *Toen overdekte de wolk de tent van ontmoeting, en de heerlijkheid van de Heere vervulde de tabernakel*.

Groeien in nederigheid

Romeinen 12:16 spoort ons aan om te groeien in nederigheid: (...) *wees niet hoogmoedig [trots], maar zet uzelf aan tot nederigheid. Ga niet af op eigen inzicht*. Nederigheid is in de Bijbel geen vanzelfsprekende eigenschap, maar een vrucht van Gods werk in ons. Door Jezus dus in één adem genoemd met zachtmoedigheid. De Bijbel geeft ons een aantal handvatten om te kunnen groeien in nederigheid. Ik noem er twee:

1. Een voorbeeld nemen aan Jezus. Een God die voor onze redding mens werd, hoe nederig kun je zijn? **Filippenzen 2:5-8** *Laat daarom die gezindte in u zijn die ook in Christus Jezus was*. Er was ooit een zeer gezegende campagne waarbij op allerlei voorwerpen, zoals armbandjes stond “*what would Jesus do?*” (Wat zou Jezus doen). Een vraag die we onszelf moeten blijven stellen.
2. Erkennen dat we afhankelijk zijn van God. In **Johannes 15:15** zegt Jezus zelf *Zonder Mij kunt u niets doen*. Alles wat we hebben, talenten kracht, tijd, geld, enz., zijn genadegaven. Ook al heb je een hoog IQ, een stapel diploma’s, een goed renderende onderneming, met veel winst belegd, je hebt het van God gekregen.

5.5.8 Zelfbeheersing

Het boek Nehemia vertelt het verhaal van de herbouw van de muren van Jeruzalem; eerst op halve hoogte. Dit was niet alleen een praktisch werk, maar tegelijkertijd ook een geestelijk proces:

1. Een halfhoge muur biedt bescherming, maar waakzaamheid is nog steeds noodzakelijk. Evenals andere vruchten van de Geest groeit zelfbeheersing geleidelijk door oefening, discipline en overgave aan Gods Geest. Strek je er naar uit en weet, ook al heb je hierin nog een weg te gaan, dat God elke vordering als bouwsteen gebruikt in Zijn Koninkrijk.
2. Toen de bouw van de muur vorderde namen de vijandigheden toe. Als jij groeit in zelfbeheersing, zullen verleiding en ontmoediging toenemen. Die ontmoediging is erop gericht jou te laten stoppen met bouwen/groeien. Juist in deze fase is daarom waakzaamheid nodig. **1Petrus 5:8** zegt hierover: *Wees waakzaam, wees op uw hoede, want uw vijand, de duivel, zwerft rond als een brullende leeuw, op zoek naar prooi*.
3. God zag niet alleen die muur, maar ook, en misschien wel vooral, de hartsgesteldheid van het volk. **Nehemia 3:38b** vertelt daarover dat *het hele volk*

vastbesloten was om door te gaan. God kijkt ook vandaag naar onze hartsgesteldheid. “Heer ik wil U gehoorzamen, ook al lukt het me nog niet altijd”. “Heer ik wil groeien ook al faal ik nog steeds”. We moeten ons niet laten ontmoedigen, want strijd is doorgaans een teken dat je op de goede weg bent.

4. Zelfbeheersing roept tegenstand op. Toen de muur halfhoog stond werd de vijand feller. Dat is zo herkenbaar, want als wij in zelfbeheersing gaan groeien, bijvoorbeeld op het gebied van egoïsme, onze woorden, onze financiën of seksualiteit, komt de weerstand vaak sterker op. Je zit dus op de goede weg! Zelfbeheersing is Gods manier om ons te beschermen tegen schade van buiten én van binnen.
5. Nehemia liet het volk tegelijkertijd bouwen en waken **4:17**. Zo is het ook met ons geestelijk leven. De vruchten van de Geest ontwikkelen zich in ons, maar tegelijkertijd moeten we waken over ons hart. Eerder citeerde ik Joyce Meyer die kernachtig verwoordde dat we alle vruchten al in ons hebben, omdat Jezus in ons woont. Het gaat erom dat we leren welke hindernissen er in ons leven zijn waardoor de vrucht van de Geest nog belemmerd wordt.
6. De herbouwde muur was voor bescherming van de hele stad. Ik durf daarom de muur ook te zien als beeld van de gemeente. Paulus zegt ons in **1 Korinthe 12** dat wij samen het lichaam van Christus zijn. Elk lid, elke bouwer, heeft daarin zijn eigen taak en verantwoordelijkheid. Als we groeien in zelfbeheersing, is dat nadrukkelijk ook tot zegen van de gemeente. En samengevat in één zin: Wat ik persoonlijk bouw in mijn geloof, draagt bij aan de bescherming en opbouw van de hele gemeenschap van God. Dit geldt natuurlijk voor alle vruchten van de Geest.

5.5.9 Gerechtigheid (rechtvaardigheid)

De woorden gerechtigheid en rechtvaardigheid overlappen sterk in de Bijbel. Afhankelijk van de vertaling (HSV, NBV, NBG, SV, Naardense) worden ze synoniem gebruikt. Ze verwijzen naar hetzelfde kernbegrip: overeenstemming met Gods norm, Gods wil en karakter.

Betekeningen van gerechtigheid (rechtvaardigheid)

Het loont zeer de moeite om wat dieper op de betekenis van deze woorden in te gaan. Allereerst kunnen we zien dat gerechtigheid of rechtvaardigheid verschillende nuances kent, afhankelijk van de context. Ik denk dat het verantwoord is de begrippen door elkaar te gebruiken. Er is geen inhoudelijk of principiële verschil, maar meer een stijl- en contextverschil:

- *Gerechtigheid* → de maatstaf, norm (Gods gerechtigheid)
- *Rechtvaardigheid* → de toestand of praktijk van de mens (leven in rechtvaardigheid)

Gerechtigheid als wapenrusting én vrucht van de Geest

Gerechtigheid als onderdeel van de wapenrusting (borstharnas, **Efeze 6** §5.4.2) en gerechtigheid als vrucht van de Geest **Filippenzen 1:11** overlappen elkaar. Daar wil ik nog een keer even bij stilstaan:

- **Gerechtigheid als wapen** is een gave van God die je kreeg toen jij Jezus aannam als je Redder. **Romeinen 3:24-25** leert ons dat we niet door eigen inspanning gerechtvaardigd worden, maar door genade en geloof. Het is een ‘juridische’ vrijspraak voor je zonden, in verleden, heden en toekomst. Gerechtigheid of rechtvaardigheid in God is dus een ‘positie’. Vanuit die positie

voeren we de geestelijke strijd. Die positie is een gegeven en hoeft en kan - nogmaals - niet door jouzelf verworven worden. Overigens zal de duivel altijd proberen om jou te laten twijfelen aan deze positie. Hij herinnert je aan momenten waarop je soms nog faalt, recent nog een zonde hebt begaan, niet voldoende uit de Bijbel hebt gelezen of gebeden, en suggereert dat je daardoor ongeschikt bent voor de strijd. Zodra je dat denkt, heb je de helft van de strijd al verloren. Het komt er dus op aan te blijven geloven (= vertrouwen) dat door genade jouw gerechtigheid nog onverkort overeind staat. Genade is niet alleen iets van je bekering, of een ticket naar de hemel, maar genade is ook nu!!! En hier komt genade als vrucht van de Geest om de hoek kijken.

- **Gerechtigheid als vrucht van de Geest** hebben we nodig om onze positie als gerechtvaardigde in Christus zichtbaar te laten zijn in onze levenswandel. Bovendien zal, naarmate onze levenswandel meer in overeenstemming is met Gods wil, liefde en waarheid, ons geloof in onze positie in Christus worden versterkt. Maar hoe ziet zo'n levenswandel er dan uit?

Rechtvaardigheid (gerechtigheid) in onze levenswandel

In een levende relatie met God zal rechtvaardigheid (gerechtigheid) als 'vrucht van de Geest' in ons leven meer en meer zichtbaar gaan worden. Ik kan het niet laten om mezelf de vraag stellen *wát* er dan zichtbaar wordt. Er bestaat geen Bijbeltekst met een lijst van uitingen van gerechtigheid (zoals in **1 Korinthe 13** bij 'liefde') als een soort toetsingskader of je wel of niet goed bezig bent. Of waar je je stinkende best voor moet gaan doen bij wijze van huiswerk. Niets van dit alles. Het is in eerste instantie de Heilige Geest die jou/mij hierin wil leiden. En om nog even aan te sluiten bij de eerder geciteerde woorden van Joyce Meyer, moeten we de Heilige Geest vragen om te laten zien welke hindernissen er nog in ons leven zijn om de vruchten van de Geest tot bloei te laten komen. Dat heet 'heiliging'. Gelukkig noemt de Bijbel zelf enkele *voorbeelden* van gerechtigheid. Het is wat we in ons eigen leven en dat van anderen gaan zien, als rechtvaardigheid als vrucht van de Geest tot bloei komt. Het is een levenswandel die voorkomt uit ons willen en groei van binnenuit:

- *Eerlijkheid, integriteit en transparant*
Spreeken 12:22 *Leugenachtige lippen zijn de Heere een gruwel, maar wie trouw handelen, zijn Hem welgevallig*
- *Recht doen en nederigheid en barmhartigheid tonen aan anderen*
Micha 6:8 (...) *recht te doen, goedertierenheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met je God*
Lukas 19:8 *Zacheüs (...) zei tegen de Heere: Zie de helft van mijn bezittingen geef ik aan de armen, en als ik van iemand iets heb afgeperst, geef ik dat viervoudig terug.*
- *Betrouwbaar en trouw zijn, ook als dat moeite kost.*
Mattheüs 5:37 *Laat uw woord ja ja zijn en uw nee nee*
- *Niet handelen uit eigenbelang of eerezucht. Iemand helpen zonder applaus te verwachten.*
Kolossenzen 3:23 *En alles wat u doet, doe dat van harte, als voor de Heere en niet voor mensen*
- *Bewust en eerlijk omgaan met geld, bezit en bezit van anderen. Recht doen aan werknemers. Recht doen aan je baas.*
Jacobus 5:4 *Zie, het loon van de arbeiders die uw land hebben geoogst, dat door u is achtergelaten, roept (...)*

- *Actief het gesprek aangaan om een conflict op te lossen. Gericht zijn op herstel van relaties.*
Romeinen 14:19 Laten wij dus najagen wat de vrede en de onderlinge opbouw bevordert
- *Een innerlijk besef en afkeer van onrecht en oneerlijkheid (van jezelf en van anderen).*
Jesaja 1:17 Leer goed te doen, zoek het recht, help de verdrukten

5.5.10 Waarheid

Wat is Waarheid?

Meer dan ooit draait het vandaag om de vraag wat waarheid werkelijk betekent. Je hoort of leest dat er geen absolute waarheid bestaat: “*Alle religies zijn wegen naar hetzelfde*” en “*Wat goed is voor jou, hoeft niet goed te zijn voor mij*”. Door het postmodernisme (vanaf ca 1965) is het belang van een allesomvattende waarheid in twijfel getrokken, zelfs binnen grote delen van de christelijke kerk. We leven in een cultuur die waarheid relativeert. Iedereen lijkt zijn of haar eigen waarheid te mogen bepalen. Sommige stromingen binnen de kerk zien, onder invloed van moderne theologie, de Bijbel niet langer als onfeilbaar en gezaghebbend, maar een verzameling menselijke geloofservaringen. “*Zo zegt de Heere*” wordt vervangen door “*zo was toen de ervaring van mensen, maar wij mogen er anders over denken*”. Bijbelse beloften staan daarmee op losse schroeven. En de waarheid van Gods geboden wordt afhankelijk gemaakt van de cultuur, tijd of persoonlijke ervaring. Steeds meer prediking legt de nadruk op ervaring en gevoel en steeds minder op de objectieve inhoud van het Evangelie. Jij en ik zijn omgeven met deze denkwijze. De Bijbel roept ons daarom niet voor niets met kracht op om waakzaam te zijn over onze gedachten en overtuigingen. De Heilige Geest wil onze gedachten bewaken, maar wij hebben ook de verantwoordelijkheid om ons denken bewust te vullen met wat goed is en waar. Ik geef een aantal (bekende) teksten:

Filippenzen 4:7-8 En de vrede van God, die alle begrip te boven gaat, zal uw harten en uw gedachten bewaken in Christus Jezus (...). Dat staat ons te wachten.

2 Korinthe 10:5 Wij breken valse redeneringen af en elke hoogte die zich verheft tegen de kennis van God, en wij nemen elke gedachte gevangen om die te brengen tot de gehoorzaamheid aan Christus.

Romeinen 12:2 En wordt niet aan deze wereld gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing van uw denken, opdat u mag onderscheiden wat de goede welbehaaglijke en volmaakte wil van God is.

Als gelovigen worden we geroepen om te wandelen in Waarheid. *Johannes 8:31-32 Jezus dan zei tegen de Joden die in Hem geloofden: Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen, en u zult de waarheid kennen en de waarheid zal u vrijmaken.*

Het is belangrijk om Werkelijkheid en Waarheid te onderscheiden. In het dagelijks woordgebruik wordt dit makkelijk verwisseld. Korthedshalve enkele voorbeelden:

Werkelijkheid	Waarheid
Ik voel me alleen	Ik ben met u al de dagen Matth. 28:20
Ik schiet tekort	Hij zal Zijn werk in jou voltooien Fil.1:6
De dood is sterker	Ik ben de Opstanding en het leven Joh. 11:25

Ik schaam me voor mijn zonde	De waarheid maakt u vrij Joh. 8:32
Wie kan van mij houden?	Je bent geliefd Joh. 15:9, Jer. 31:3
Ik zondig nog	Je bent in Christus rechtvaardig voor God 2 Kor 5:21

De waarheid maakt vrij!

Als je leeft onder het juk van de zonde, ben je een slaaf:

Johannes 8:34 (...) *ieder die de zonde doet, is slaaf van de zonde*

Maar we zondigen allemaal, zijn we daarom allemaal een slaaf? Dit is precies waar het om draait. Nee, als jij in geloof je leven in handen hebt gegeven van Jezus Christus, leef je niet meer onder het juk van de zonde, ook al zondig je nog:

Romeinen 6:6 *Dit weten we toch, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam van de zonde tenietgedaan zou worden en wij niet meer als slaaf de zonde zouden dienen*

Als de Vader naar ons kijkt, ziet Hij niet *mij* als zondig mens, maar Hij ziet Jezus. Ik ben gekocht en betaald door het bloed van Jezus. Dat is mijn overwinningsspositie. Bij een 'leven in waarheid' hoort dat ik me volkomen aan Hem uitlever:

"Hier ben ik Heer".

Doorzoek je hart. Niet geforceerd, niet met een kramp, maar laat het een verlangen zijn om meer en meer rein en heilig voor God te staan. Ruim de rommel in je leven op. De Heilige Geest zal in alle geduld en liefdevol dingen in gedachten brengen en die je dan kunt belijden. Aarzel niet om iemand in vertrouwen te nemen en in diens aanwezigheid je hart voor God uit te storten. Dat zal je zeker helpen.

Doorgrond mijn hart en ken mijn weg, o Heer,
Beproof m'en ziet wat niet is tot Uw eer.
Is soms de weg die 'k ga [ging] niet goed voor mij:
leid m'op de eeuw'ge weg Heer, maak mij vrij!

Waarheid als vrucht-van-de-Geest

Waarheid als wapen en als vrucht van de Geest hebben natuurlijk alles met elkaar te maken. In §5.4.1 bespraken we dat (het Evangelie van de) waarheid alles te maken heeft met het fundament van onze verdediging, oftewel onze *positie*. Je voert je strijd vanuit het geloof en vertrouwen dat God voor je uitgaat en dat Hij voor jou en met jou de overwinning gaat behalen. **Efeze 4:25** wijst daarbij gelijk op onze hartsgesteldheid: ***Leg daarom de leugen af en spreek de waarheid, ieder tegen zijn naaste; want wij zijn leden van elkaar.***

Als waarheid als vrucht-van-de-Geest in ons groeit, zal dat ons geloof/vertrouwen in onze positie versterken. Tegelijkertijd zal de vrucht van de Geest ook meer en meer in ons zichtbaar worden.

Geraadpleegde bronnen

- Studie Angelology, Sugarland Bible Church; Dr Andy Woods; 2019/2020; slbc.org
- Torah Class; Seed of Abraham Ministries; diverse studies; torahclass.com
- De Negende Koning; Willem J. Ouweneel; Aspekt;
- Stichting het Zoeklicht; Diverse artikelen; www.zoeklicht.nl

- Das Reich der Engel, Arnold G. Fruchtenbaum, CMV Hagedorn
- De onschuldige derde. **Ivan Boszormenyi-Nagy & Anne-Marie Boszormenyi-Nagy** "*Tussen geven en nemen: Over loyaliteit en rechtvaardigheid in de familie*" (Nederlandse vertaling, o.a. uitgegeven door Ambo/Anthos)
- 'Bevrijding en Genezing', p32-33, (bewerkt), Wilkin van de Kamp, Crosslight]
- Geboren om vrij te zijn, handboek voor bevrijdingspastoraat, Wilkin van de Kamp, Cross Light, Hoofdstuk 2, Inzicht in geestelijke wezens
- Geestelijke strijd; Sander Wuister; www.sanderwuister.nl
- De geestelijke wereld ervaren; Sander Wuister
- HSV, NBV21, Naardense Bijbel, Statenvertaling 1868, KJV
- Het Wereld Wijde Web/AI

